

FIȘA DISCIPLINEI**1. Date despre program**

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de Drept
1.3 Departamentul	DEPARTAMENTUL DE DREPT PUBLIC
1.4 Domeniul de studii	Drept
1.5 Ciclul de studii	Masterat
1.6 Programul de studii / Calificarea	Științe penale

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Probleme speciale de drept penal general						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf. Dr. MIHAI DUNEA						
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf. Dr. MIHAI DUNEA						
2.4 An de studiu	I	2.5 Semestrul	I	2.6 Tip de evaluare*	E	2.7 Regimul disciplinei**	Ob

*E – Examen / C – Colocviu / V – Verificare

**OB – Obligatoriu / OP – Opțional / F – Facultativ

3. Timpul total estimat (ore pe semestru și activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și altele					40
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					22
Pregătire seminare/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					30
Tutoriat					0
Examinări					2
Alte activități					0

3.7 Total ore studiu individual*	94
3.8 Total ore pe semestru	150
3.9 Numărul de credite	6

4. Precondiții - De curriculum (dacă este cazul)

Obligatorii - Nu este cazul.

Recomandat - promovarea și acumularea informațiilor de bază, pe durata studiilor de licență (Drept / studii juridice), la disciplinele de specialitate : Drept penal – partea generală (I și II); Drept penal – partea specială ; Drept procesual penal. Cunoașterea și înțelegerea noțiunilor esențiale în materia dreptului penal, a izvoarelor de drept (principale și secundare) în acest domeniu, capacitatea de a căuta / identifica / extrage informația relevantă în materie penală din sursele legislative și jurisprudențiale (pe de o parte), respectiv doctrinare (pe de altă parte).

Precondiții de competențe:

Obligatorii - Nu este cazul.

Recomandat :

- Capacitate de sinteză și de analiză.
- Capacitate de interpretare a unei norme juridice.
- Capacitate de înțelegere a dispozițiilor legale și de corelare eficientă a acestora.
- Stăpânirea unor cunoștințe elementare în domeniul juridic (normă juridică, raport juridic, izvor de drept, reguli de interpretare a normei juridice, tipurile și clasificarea sancțiunilor juridice, structura normei juridice și conținutul elementelor acesteia etc.).
- Cunoașterea unor principii fundamentale ale întregului sistem de drept (principiul separației puterilor în stat, principiul egalității, principiul supremației Constituției și a legilor într-un stat de drept, principiul legalității etc.)
- Cunoașterea și stăpânirea unor cunoștințe de bază în domeniul juridico-penal, din sfera dreptului penal – parte generală, a dreptului penal – parte specială și a dreptului procesual penal.
- Existența informațiilor de bază cu privire la principiile și instituțiile fundamentale de drept penal, precum și la instituțiile derivate din acestea, precum și capacitatea de a reda aceste informații.

5. Condiții (dacă este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Procurarea legislației penale relevante, forma actualizată la zi: - Codul penal în vigoare – Legea nr. 286/2009, cu modificările și completările la zi - orice alte acte normative relevante, indicate de cadrul didactic, precum: Legea nr. 546/2002 privind grațierea; Legea nr. 253/2013 și Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor; Codul de procedură penală – Legea nr. 135/2010; etc. Procurarea jurisprudenței obligatorii în materie penală (provenind de la C.C.R. și de la completele RIL și HP-DCD pen. aparținând Î.C.C.J.). Altele – nu este cazul (conform regulamentelor generale)
5.2 De desfășurare a seminarului/ laboratorului	- Procurarea legislației și a jurisprudenței obligatorii în materie penală (similar cerinței corespunzătoare indicată pentru desfășurarea cursului). - Elaborarea și prezentarea unui referat privind analiza aprofundată (juridică, evolutivă, de context, cu privire la impact, inclusiv – dacă este cazul – critică) a unei decizii obligatorii în materie penală, pronunțată de C.C.R. sau de completele RIL sau HP-DCD pen. aparținând Î.C.C.J. - Prezență la seminar (conform Regulamentelor aplicabile). - Altele – nu este cazul (conform regulamentelor generale).

6. Obiective

Disciplina își propune să prezinte problemele juridice deosebite / speciale (cu un grad de complexitate sporit față de analiza instituțiilor de drept penal general de la nivelul studiilor de licență în Drept), de factură teoretică, precum și practică, configurate în legislația penală corespunzătoare codificării în vigoare (cu toate modificările la zi), precum și de întregul pachet legislativ penal curent (unele dispoziții procesuale, legile de punere în aplicare a codurilor penal și de procedură penală, legile privind executarea pedepselor și a măsurilor educative etc.), efectuând și analiza punctuală a unor perspective legislative concrete de modificare / completare a reglementărilor de lege lata din domeniul juridico-penal.

Se urmărește:

- Dobândirea și aprofundarea de cunoștințe teoretice specifice în domeniul juridico-penal de referință
- Însușirea capacității de recunoaștere / identificare / prezentare / expunere a cunoștințelor dobândite, prin raportare la situații teoretice dar și exemple de tip practic (spete).
- Fixarea unui limbaj tehnico-juridic (de specialitate în materie penală) corespunzător (spre avansat).
- Dezvoltarea capacității de soluționare a unor probleme specifice concrete, prin selectarea, coroborarea și aplicarea bagajului informațional de cunoștințe, abilități și competențe dobândite în domeniul juridico-penal și în domeniile conexe acestuia la nivelul studiilor de licență în drept.
- Însușirea și aprofundarea cunoștințelor de specialitate privind instituțiile fundamentale de drept penal - infracțiunea, răspunderea penală, sancțiunile de drept penal - și instituțiile corespunzătoare acestora, prin prezentarea de probleme curente, de factură teoretică și practică.

7. Competențe/Rezultate ale învățării

- Monitorizează evoluția legislației
- Respectă reglementările juridice
- Identifică cerințe legale
- Asigură conformitatea cu cerințele legale
- Abordează problemele în mod critic

8. Conținut

8.1 Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
<p>Curs 1. Curs introductiv - Indicarea exemplificativă a unor probleme speciale, teoretice și practice, în materie penală. Prezentarea metodelor de lucru și a obiectivelor.</p>	<p>În principal: Prelegere / Expunere. În secundar: Dezbateri / Dialog.</p>	<p>2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP1 - RP3 [RS1-RS5]</p>
<p>Curs 2. Relevarea și analiza unor probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) privind trăsăturile esențiale ale infracțiunii și cauzele care exclud infracțiunea.</p>	<p>În principal: Prelegere / Expunere. În secundar: Dezbateri / Dialog.</p>	<p>2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP1-RP3; [RS1-RS5]</p>
<p>Curs 3. Relevarea și analiza unor probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) privind etapele externe ale traseului comiterii infracțiunii.</p>	<p>În principal: Prelegere / Expunere. În secundar: Dezbateri / Dialog.</p>	<p>2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP1-RP3; [RS1-RS5]</p>
<p>Curs 4. Relevarea și analiza unor probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) privind instituția fundamentală de drept penal reprezentată de infracțiune, sub aspectul tipurilor sub care se înfățișează aceasta: unitatea naturală și unitatea legală de infracțiune</p>	<p>În principal: Prelegere / Expunere. În secundar: Dezbateri / Dialog.</p>	<p>2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP1-RP3; [RS1-RS5]</p>
<p>Curs 5. Relevarea și analiza unor probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) privind concursul de infracțiuni, recidiva, pluralitatea intermediară și alte tipuri de pluralitate de infracțiuni</p>	<p>În principal: Prelegere / Expunere. În secundar: Dezbateri / Dialog.</p>	<p>2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP1-RP3; [RS1-RS5]</p>
<p>Curs 6. Relevarea și analiza unor probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) privind multitudinea de subiecți activi (pluralitate naturală / legală / ocazională de infractori).</p>	<p>În principal: Prelegere / Expunere. În secundar: Dezbateri / Dialog.</p>	<p>2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP1-RP3; [RS1-RS5]</p>
<p>Curs 7. Relevarea și analiza unor probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) privind instituția fundamentală de drept penal reprezentată de sancțiunile de drept penal (mai ales pedepsele aplicabile persoanelor fizice).</p>	<p>În principal: Prelegere / Expunere. În secundar: Dezbateri / Dialog.</p>	<p>2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP2, RP3; [RS1-RS5]</p>
<p>Curs 8. Relevarea și analiza unor probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) privind instituția fundamentală de drept penal reprezentată de răspunderea penală și reflectarea sa asupra instituției fundamentale a sancțiunilor de drept penal, prin intermediul individualizării judiciare.</p>	<p>În principal: Prelegere / Expunere. În secundar: Dezbateri / Dialog.</p>	<p>2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în</p>

8.1 Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
		special: RP2, RP3; [RS1-RS5]
Curs 9. Relevarea și analiza unor probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) privind instituțiile fundamentale de drept penal reprezentate de răspunderea penală, respectiv sancțiunile de drept penal, cu particularizare la delinvența juvenilă	În principal: Prelegere / Expunere. În secundar: Dezbateri / Dialog.	2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP2; [RS1-RS5]
Curs 10. Relevarea și analiza unor probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) privind măsurile de siguranță.	În principal: Prelegere / Expunere. În secundar: Dezbateri / Dialog.	2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP2; [RS1-RS5]
Curs 11. Relevarea și analiza unor probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) privind înlăturarea răspunderii juridico-penale	În principal: Prelegere / Expunere. În secundar: Dezbateri / Dialog.	2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP2; [RS1-RS5]
Curs 12. Relevarea și analiza unor probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) privind excluderea executării pedepselor / măsurilor educative.	În principal: Prelegere / Expunere. În secundar: Dezbateri / Dialog.	2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP2; [RS1-RS5]
Curs 13. Dreptul penal / răspunderea penală și persoana juridică: relevarea și analiza unor probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate).	În principal: Prelegere / Expunere. În secundar: Dezbateri / Dialog.	2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP2, RP3; [RS1-RS5]
Curs 14. Evidențierea / reluarea unor probleme controversate majore ridicate de unele dispoziții penale reglementate de lege lata. Concluzii, perspective, propuneri de lege ferenda. Privire retrospectivă / recapitulativă.	În principal: Prelegere / Expunere. În secundar: Dezbateri / Dialog.	2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP1 – RP3 [RS1-RS5]

Bibliografie

Bibliografie (selectivă) :

NU se impune în mod special nicio lucrare din lista de mai jos (referințele principale urmează a fi consultate alternativ; referințele suplimentare pot fi consultate, de asemenea, alternativ) ! În măsura apariției unor lucrări relevante, în materie, după debutul anului universitar curent, este posibilă indicarea suplimentară a acestora, ca elemente bibliografice, prin comunicare directă între cadrul didactic și studenți.

[în măsura în care pe parcursul anului universitar curent se vor publica ediții noi / actualizate (aduse la zi) ale acestor lucrări, se vor avea în vedere noile ediții]

Referințe principale (RP):

1) Maria-Ioana MĂRCULESCU-MICHINICI, Mihai DUNEA: „Drept penal. Parte generală. Curs teoretic în domeniul licenței (I) – Noțiuni introductive. Aplicarea legii penale. Infrațiunea. Extrase de practică relevantă. Materiale auxiliare de lucru”, Editura Hamangiu, București, 2017.

- 2) Constantin MITRACHE, Cristian MITRACHE: „Drept penal român. Partea generală”, ediția a 6-a (revăzută și adăugită), Editura Universul Juridic, București, 2025.
- 3) Florin STRETEANU, Daniel NIȚU: Drept penal. Partea generală. Vol. I (curs universitar), Editura Universul Juridic, București, 2014 /// precum ȘI - Florin STRETEANU, Daniel NIȚU: Drept penal. Partea generală. Vol. II (curs universitar), Editura Universul Juridic, București, 2018.

Referințe suplimentare (RS):

- 1) George ANTONIU, Tudorel TOADER (coordonatori) și colectiv: Explicații noului Cod penal, Vol. I-II (III-V), Editura Universul Juridic, București, 2015 (ș.u.) [o nouă ediție / reeditare a volumelor este în curs, în anul 2025]
- 2) Ilie PASCU, Vasile DOBRINOIU ș.a.: Noul Cod penal comentat (Vol. I – Partea generală), ediția a 3-a, Editura Universul Juridic, București, 2016.[o nouă ediție, reeditare, este anunțată să apară în luna oct. 2025 - Ilie PASCU, Vasile DOBRINOIU, Traian DIMA, Mihai Adrian HOTCA, Costica PĂUN, Ioan CHIȘ, Mirela GORUNESCU, Maxim DOBRINOIU, Radu Florin GEAMÎNU, Andrei Viorel IUGAN, Andrei-Dorin BÂNCILĂ: Codul penal comentat. Partea generală, Ed. Universul Juridic, București, 2025]
- 3) Mihail UDROIU: Sinteze de Drept penal. Partea generală (vol. I + vol. II), Ediția 6, Editura Universul Juridic, București, 2025.
- 4) Tudorel TOADER, Maria Ioana MICHINICI, Ruxandra RĂDUCANU, Anda CRIȘU-CIOCÎNTĂ, Sebastian RĂDULEȚU, Mihai DUNEA, Noul Cod penal. Comentarii pe articole, Ed. Hamangiu, București, 2014.
- 5) Mihai DUNEA, Simona ANGHEL: Fișe de drept penal. Partea generală (pentru admiterea în magistratură și avocatură), vol. I, Ed. Hamangiu, București, 2025 / ȘI Cristinel GHIGHECI, Simona Anghel: Fișe de drept penal. Partea generală (pentru admiterea în magistratură și avocatură), vol. I, Ed. Hamangiu, București, 2025

- În plus - Orice altă lucrare de Drept penal – Parte generală (tratat, curs, monografie, articol etc.) care tratează materia preindicată, în raport de stadiul curent al prevederilor normative (și al jurisprudenței obligatorii în domeniu).
- Diverse culegeri de practică judiciară (fond B.C.U. / Biblioteca Facultății de Drept – U.A.I.C. Iași).
- Diverse reviste de specialitate (ex.: Revista de Drept Penal, Dreptul, Caiete de Drept Penal, Analele Științifice ale U.A.I.C. – seria Științe Juridice etc. – fond B.C.U. / Biblioteca Facultății de Drept – U.A.I.C. Iași / acces electronic [Anale U.A.I.C. – Drept]: http://laws.uaic.ro/anale_stiintifice.html).
- Resurse online (internet) (indicate mai jos).
- A se vedea și bibliografia recomandată pentru activitățile de seminar.

Resurse internet:

- www.scj.ro (site-ul oficial al Înaltei Curți de Casație și Justiție a României)
- www.portal.just.ro (portalul instanțelor de judecată)
- www.mpublic.ro (site-ul oficial al Ministerului Public)
- www.ccr.ro (site-ul oficial al Curții Constituționale a României)
- www.cdep.ro (site-ul oficial al Camerei Deputaților)
- www.just.ro (site-ul oficial al Ministerului Justiției)
- www.inm-lex.ro (site-ul oficial al Institutului Național al Magistraturii)
- www.jurisprudenta.org (Jurindex – indexul jurisprudenței naționale)
- www.universuljuridic.ro
- www.juridice.ro

8.2 Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
Seminar 1. Seminar introductiv: recomandări bibliografice; comunicarea structurii cursului și a activităților de seminar; comunicarea unor aspecte de ordin administrativ; verificarea prin sondaj / recapitularea unor noțiuni de bază în materie juridico-penală.	- Conversație / dialog: cadru didactic – studenți; studenți – studenți. - Dezbateri / analiză exerciții aplicative (grile, spețe etc.). - Ascultare / verificare însușire cunoștințe anterior dobândite (la nivelul studiilor de licență).	2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP1 - RP3 [RS1-RS5]
Seminar 2. Analiza aprofundată (cu explicații suplimentare) și verificarea însușirii cunoștințelor privind unele probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) legate de instituția fundamentală a infracțiunii (partea I) - probleme și controverse privind definiția de lege lata a infracțiunii; trăsăturile esențiale pozitive și negative ale infracțiunii; analiza unor aspecte particulare / controverse referitoare la cauzele justificative generale și la cauzele generale de neimputabilitate.	- Conversație / dialog: cadru didactic – studenți; studenți – studenți. - Dezbateri / analiză exerciții aplicative (grile, spețe etc.). - Ascultare / verificare însușire cunoștințe dobândite.	2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP1-RP3; [RS1-RS5]
Seminar 3. Analiza aprofundată (cu explicații suplimentare) și verificarea însușirii cunoștințelor privind unele probleme teoretice și practice	- Conversație / dialog: cadru didactic – studenți; studenți – studenți. - Dezbateri / analiză exerciții aplicative	2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente

8.2 Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) legate de instituția fundamentală a infracțiunii (continuare - partea a 2-a) - forma tipică a infracțiunii: faptele consumate; forme atipice ale infracțiunii (acte preparatorii, tentativă, fapt epuizat); probleme de delimitare (teorii), controverse, situații discutabile, nuanțe.	(grile, spețe etc.). - Ascultare / verificare însușire cunoștințe dobândite.	acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP1-RP3; [RS1-RS5]
Seminar 4. Analiza aprofundată (cu explicații suplimentare) și verificarea însușirii cunoștințelor privind unele probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) legate de instituția fundamentală a infracțiunii (continuare - partea a 3-a) - conceptul de unitate infracțională și formele de manifestare ale unității infracționale; unitatea naturală de infracțiune; unitatea legală de infracțiune.	- Conversație / dialog: cadru didactic – studenți; studenți – studenți. - Dezbateri / analiză exerciții aplicative (grile, spețe etc.). - Ascultare / verificare însușire cunoștințe dobândite.	2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP1-RP3; [RS1-RS5]
Seminar 5. Analiza aprofundată (cu explicații suplimentare) și verificarea însușirii cunoștințelor privind unele probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) legate de instituția fundamentală a infracțiunii (continuare - partea a 4-a) - conceptul de pluralitate de infracțiuni și formele de manifestare ale pluralității de infracțiuni; concursul de infracțiuni; recidiva; pluralitatea intermediară de infracțiuni; alte forme ale pluralității de infracțiuni.	- Conversație / dialog: cadru didactic – studenți; studenți – studenți. - Dezbateri / analiză exerciții aplicative (grile, spețe etc.). - Ascultare / verificare însușire cunoștințe dobândite.	2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP1-RP3; [RS1-RS5]
Seminar 6. Analiza aprofundată (cu explicații suplimentare) și verificarea însușirii cunoștințelor privind unele probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) legate de instituția fundamentală a infracțiunii (continuare - partea a 5-a) - concept și forme de pluralitate de făptuitori; autorul și participanții; particularități în manifestare a formelor participăției penale; delimitări în raport de unele infracțiuni autonome.	- Conversație / dialog: cadru didactic – studenți; studenți – studenți. - Dezbateri / analiză exerciții aplicative (grile, spețe etc.). - Ascultare / verificare însușire cunoștințe dobândite.	2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP1-RP3; [RS1-RS5]
Seminar 7. Analiza aprofundată (cu explicații suplimentare) și verificarea însușirii cunoștințelor privind unele probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) legate de instituția fundamentală a sancțiunilor de drept penal - conceptul de sancțiune de drept penal în raport cu acela de sancțiune penală; pedepse principale și pedepse secundare (pedeapsa accesorie și pedepsele complementare) aplicabile infractorului persoană fizică; nuanțe și probleme speciale (discutabile) legate de reglementarea actuală.	- Conversație / dialog: cadru didactic – studenți; studenți – studenți. - Dezbateri / analiză exerciții aplicative (grile, spețe etc.). - Ascultare / verificare însușire cunoștințe dobândite.	2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP2, RP3; [RS1-RS5]
Seminar 8. Analiza aprofundată (cu explicații suplimentare) și verificarea însușirii cunoștințelor privind unele probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) legate de instituția fundamentală a răspunderii penale și reflectarea sa asupra instituției fundamentale a sancțiunilor de drept penal, prin intermediul procedurii de individualizare judiciară - conceptul de individualizare judiciară a răspunderii penale (pedepsei...); criterii, cauze de atenuare / agravare a răspunderii penale (distincția între stări și circumstanțe); mijloace de individualizare judiciară a pedepsei ori a executării pedepsei (renunțarea la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, suspendarea executării pedepsei sub supraveghere); individualizarea execuțională a executării pedepsei – instituția liberării condiționate.	- Conversație / dialog: cadru didactic – studenți; studenți – studenți. - Dezbateri / analiză exerciții aplicative (grile, spețe etc.). - Ascultare / verificare însușire cunoștințe dobândite.	2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP2, RP3; [RS1-RS5]
Seminar 9. Analiza aprofundată (cu explicații suplimentare) și verificarea însușirii cunoștințelor privind unele probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) legate de delinvența juvenilă - natura juridică; delimitări; consecințele răspunderii penale a infractorului minor - măsurile educative (neprivative și privative de libertate).	- Conversație / dialog: cadru didactic – studenți; studenți – studenți. - Dezbateri / analiză exerciții aplicative (grile, spețe etc.). - Ascultare / verificare însușire cunoștințe dobândite.	2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP2; [RS1-RS5]
Seminar 10. Analiza aprofundată (cu explicații suplimentare) și verificarea	- Conversație / dialog: cadru didactic – studenți; studenți – studenți.	2 ore / Sunt avute în vedere

8.2 Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
<p>înșușirii cunoștințelor privind unele probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) legate de măsurile de siguranță - probleme teoretice / practice privind particularitățile măsurilor de siguranță, ca sancțiuni de drept penal; aspecte discutabile ale reglementării actuale, situații controversate, nuanțe – probleme speciale.</p>	<p>- Dezbateri / analiză exerciții aplicative (grile, spețe etc.). - Ascultare / verificare însușire cunoștințe dobândite.</p>	<p>segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP2; [RS1-RS5]</p>
<p>Seminar 11. Analiza aprofundată (cu explicații suplimentare) și verificarea însușirii cunoștințelor privind unele probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) legate de cauzele de excludere a răspunderii penale - cadrul reglementării; delimitări în raport de cauzele de excludere a infracțiunii și de cauzele de nepedepsire (generale / speciale); probleme speciale - particulare, nuanțe, controverse, situații discutabile.</p>	<p>- Conversație / dialog: cadru didactic – studenți; studenți – studenți. - Dezbateri / analiză exerciții aplicative (grile, spețe etc.). - Ascultare / verificare însușire cunoștințe dobândite.</p>	<p>2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP2; [RS1-RS5]</p>
<p>Seminar 12. Analiza aprofundată (cu explicații suplimentare) și verificarea însușirii cunoștințelor privind unele probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) legate de cauzele de excludere a executării sancțiunilor penale și de cauzele care înlătură consecințele condamnării - cadru general; delimitare față de cauzele care înlătură răspunderea penală; analiza dispozițiilor normative ale Legii nr. 546/2002 (grațierea); situații particulare, nuanțe, controverse – probleme speciale.</p>	<p>- Conversație / dialog: cadru didactic – studenți; studenți – studenți. - Dezbateri / analiză exerciții aplicative (grile, spețe etc.). - Ascultare / verificare însușire cunoștințe dobândite.</p>	<p>2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP2; [RS1-RS5]</p>
<p>Seminar 13. Analiza aprofundată (cu explicații suplimentare) și verificarea însușirii cunoștințelor privind unele probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) legate de răspunderea penală a persoanelor juridice - modele de răspundere penală a persoanei juridice / modelul consacrat de Codul penal actual; sancțiuni de drept penal aplicabile persoanei juridice; particularități la nivelul unor instituții / tipuri de cauze operante în materie penală.</p>	<p>- Conversație / dialog: cadru didactic – studenți; studenți – studenți. - Dezbateri / analiză exerciții aplicative (grile, spețe etc.). - Ascultare / verificare însușire cunoștințe dobândite.</p>	<p>2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP2, RP3; [RS1-RS5]</p>
<p>Seminar 14. Retrospectiva principalelor probleme teoretice și practice speciale (controversate / controversabile – discutabile / nuanțate) legate de unele dispoziții penale prevăzute de lege lata și prospectarea unor perspective legislative (proiecte de modificare a legislației penale aflate în lucru la Parlament / Guvern – în măsura existenței lor) - analiza unor dispoziții normative penale incongruente / necorelate / contradictorii; analiza unor norme de incriminare cu natură juridică discutabilă (opțiuni, implicații); controverse / aspecte controversabile, probleme speciale; chestiuni administrative, încheierea situației finale de seminar.</p>	<p>- Conversație / dialog: cadru didactic – studenți; studenți – studenți. - Dezbateri / analiză exerciții aplicative (grile, spețe etc.). - Ascultare / verificare însușire cunoștințe dobândite.</p>	<p>2 ore / Sunt avute în vedere segmentele aferente acestei teme din lucrările indicate la resurse bibliografice – infra., în special: RP1 – RP3 [RS1-RS5]</p>

Bibliografie

Bibliografie (selectivă) :

NU se impune în mod special nicio lucrare din lista de mai jos (referințele principale urmează a fi consultate alternativ; referințele suplimentare pot fi consultate, de asemenea, alternativ) ! În măsura apariției unor lucrări relevante, în materie, după debutul anului universitar curent, este posibilă indicarea suplimentară a acestora, ca elemente bibliografice, prin comunicare directă între cadrul didactic și studenți.

[în măsura în care pe parcursul anului universitar curent se vor publica ediții noi / actualizate (aduse la zi) ale acestor lucrări, se vor avea în vedere noile ediții]

Referințe principale (RP):

- 1) Maria-Ioana MĂRCULESCU-MICHINICI, Mihai DUNEA: „Drept penal. Parte generală. Curs teoretic în domeniul licenței (I) – Noțiuni introductive. Aplicarea legii penale. Infracțiunea. Extrase de practică relevantă. Materiale auxiliare de lucru”, Editura Hamangiu, București, 2017.
- 2) Constantin MITRACHE, Cristian MITRACHE: „Drept penal român. Partea generală”, ediția a 6-a (revăzută și adăugită), Editura Universul Juridic, București, 2025.

3) Florin STRETEANU, Daniel NIȚU: Drept penal. Partea generală. Vol. I (curs universitar), Editura Universul Juridic, București, 2014 /// precum ȘI - Florin STRETEANU, Daniel NIȚU: Drept penal. Partea generală. Vol. II (curs universitar), Editura Universul Juridic, București, 2018.

Referințe suplimentare (RS):

- 1) George ANTONIU, Tudorel TOADER (coordonatori) și colectiv: Explicații noului Cod penal, Vol. I-II (III-V), Editura Universul Juridic, București, 2015 (ș.u.) [o nouă ediție / reeditare a volumelor este în curs, în anul 2025]
- 2) Ilie PASCU, Vasile DOBRINOIU ș.a.: Noul Cod penal comentat (Vol. I – Partea generală), ediția a 3-a, Editura Universul Juridic, București, 2016.[o nouă ediție, reeditare, este anunțată să apară în luna oct. 2025 - Ilie PASCU, Vasile DOBRINOIU, Traian DIMA, Mihai Adrian HOTCA, Costica PĂUN, Ioan CHIȘ, Mirela GORUNESCU, Maxim DOBRINOIU, Radu Florin GEAMÎNU, Andrei Viorel IUGAN, Andrei-Dorin BÂNCILĂ: Codul penal comentat. Partea generală, Ed. Universul Juridic, București, 2025]
- 3) Mihail UDROIU: Sinteze de Drept penal. Partea generală (vol. I + vol. II), Ediția 6, Editura Universul Juridic, București, 2025.
- 4) Tudorel TOADER, Maria Ioana MICHINICI, Ruxandra RADUCANU, Anda CRIȘU-CIOCÎNTĂ, Sebastian RĂDULEȚU, Mihai DUNEA, Noul Cod penal. Comentarii pe articole, Ed. Hamangiu, București, 2014.
- 5) Mihai DUNEA, Simona ANGHEL: Fișe de drept penal. Partea generală (pentru admiterea în magistratură și avocatură), vol. I, Ed. Hamangiu, București, 2025 / ȘI Cristinel GHIGHECI, Simona Anghel: Fișe de drept penal. Partea generală (pentru admiterea în magistratură și avocatură), vol. I, Ed. Hamangiu, București, 2025.
- 6) Mihail Udroi (coord.), Amalia Andone-Bontaș, Ioan-Paul Chiș, Rareș Ciaușu, Victor Dimitrie Constantinescu, Valentina Dinu, Mihai Dunea, Cristinel Ghigheci, Andrei Viorel Iugan, Florin Doru Tohătan, Andra-Roxana Trandafir, Ionuț-Gabriel Vișinescu, George Zlati: "Teste grilă. Ediția a IX-a. Vol. II. Drept penal • Procedură penală", Ed. Solomon, București, 2025.

- În plus - Orice altă lucrare de Drept penal – Parte generală (tratat, curs, monografie, articol etc.) care tratează materia preindicată, în raport de stadiul curent al prevederilor normative (și al jurisprudenței obligatorii în domeniu).
- Diverse culegeri de practică judiciară (fond B.C.U. / Biblioteca Facultății de Drept – U.A.I.C. Iași).
- Diverse reviste de specialitate (ex.: Revista de Drept Penal, Dreptul, Caiete de Drept Penal, Analele Științifice ale U.A.I.C. – seria Științe Juridice etc. – fond B.C.U. / Biblioteca Facultății de Drept – U.A.I.C. Iași / acces electronic [Anale U.A.I.C. – Drept]: http://laws.uaic.ro/anale_stiintifice.html).
- Resurse online (internet) (indicate mai jos).
- A se vedea și bibliografia recomandată pentru activitățile de seminar.

Resurse internet:

- www.scj.ro (site-ul oficial al Înaltei Curți de Casație și Justiție a României)
- www.portal.just.ro (portalul instanțelor de judecată)
- www.mpublic.ro (site-ul oficial al Ministerului Public)
- www.ccr.ro (site-ul oficial al Curții Constituționale a României)
- www.cdep.ro (site-ul oficial al Camerei Deputaților)
- www.just.ro (site-ul oficial al Ministerului Justiției)
- www.inm-lex.ro (site-ul oficial al Institutului Național al Magistraturii)
- www.jurisprudenta.org (Jurindex – indexul jurisprudenței naționale)
- www.universuljuridic.ro
- www.juridice.ro

9. Coroborarea conținutului disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina vizează stimularea masteranzilor (a celor implicați și interesați de studiul ei, în mod corespunzător și aprofundat) în vederea dezvoltării capacității de adâncire a cunoștințelor în materie penală și de perfecționare juridico-profesională (atât în considerarea celor care activează deja în varii domenii din spectrul juridic de referință – ex.: magistrați, auditori de justiție, avocați, notari, consilieri juridici etc. - cât și a celor care vizează o astfel de încadrare profesională, ca perspectivă ulterioară de carieră – ex.: proaspeți absolvenți ai studiilor de licență ș.a.) ori care doresc specializarea / aprofundarea cunoștințelor juridice în domeniul penal, din orice motive.

10. Evaluare

10.1 Evaluare continuă		Pondere (min. 30%)		50	
Curs	Forma de evaluare				
	Pondere	0			
	Nepromovarea Evaluării continue determină nepromovarea Evaluării finale				
	Metode de evaluare	Detalii	Pondere	cu reexaminare	
Seminar / Laborator	Forma de evaluare	Verificare mixtă			

Pondere		100	
Nepromovarea Evaluării continue determină nepromovarea Evaluării finale		Da	
Metode de evaluare	Detalii	Pondere	cu reexaminare
	Test	50 %	Nu
	Referat	50 %	Nu

10.2 Evaluare finală	Pondere (max. 70%)	50
	Forma de evaluare	Verificare scrisă finală

10.3 Mențiuni (situații speciale în evaluare)

Pe parcursul semestrului, la activitatea de seminar va fi susținută minim o evaluare scrisă prestabilită (minim un test anunțat anterior) - conținând atât subiecte de tipul test grilă, cât și itemi de evaluare cu răspuns deschis (la care va trebui furnizat răspuns în scris); în plus, studenții vor trebui să elaboreze și să susțină câte un referat din materia de examen. Fiecare dintre aceste instrumente de evaluare va genera o notă (care nu este, în sine, eliminatorie); media notelor astfel obținute va trebui să reprezinte notă de promovare (minim 5), pentru a se considera promovat seminarul. Media notelor astfel obținute va putea fi sporită / îmbunătățită în urma acumulării de calificative pozitive („plusuri,„) la ascultările orale continue de pe parcursul seminarelor (pe durata întregului semestru / a tuturor întâlnirilor de seminar); de principiu, un plus obținut astfel valorează 0,5 pct. (care se adaugă mediei notelor obținute la evaluările de seminar, pentru a se obține o notă finală a activității de seminar = activității de evaluare continuă pe parcursul semestrului) [1 + = 0,5 pct. la nota finală de seminar]. Un calificativ pozitiv (un plus) la ascultarea continuă (orală) la activitatea de seminar se obține prin: prezență activă la seminar; adresarea de întrebări pertinente din materie (care atestă parcurgerea materiei și pregătirea temeinică a seminarului); formularea de răspunsuri corecte la întrebările adresate de către alți studenți / la întrebările adresate de către cadrul didactic; identificarea de soluții corecte și argumentate la exercițiile propuse de cadrul didactic în fișele de lucru puse la dispoziția studenților la seminar sau anterior (în vederea pregătirii seminarului). În sesiunea de restanțe este aptă de reevaluare doar componenta evaluării finale; dacă la celelalte componente (aparținând evaluării pe parcurs) există deja notă de promovare de pe parcursul semestrului, se va face media aritmetică cu acea notă, în restanță; dacă nu există notă de promovare a evaluării pe parcurs (seminarul nu a fost frecventat suficient / promovat), activitatea de seminar urmează a trebui refăcută în alt universitar și nu este posibilă evaluarea / reevaluarea finală.

10.4 Standard minim de performanță

Probarea capacității de a utiliza un limbaj tehnic de specialitate adecvat (nivel minim admis: mediu spre avansat), de a efectua corelații între cunoștințe aparținând unor segmente variate din materia predată / parcursă (din spectrul juridico-penal de referință), de a identifica și rezolva satisfăcător subiecte (spețe, grile, subiecte clasice sau de orice alt fel) - cu un grad de complexitate mediu spre ridicat - în materie juridico-penală, de a argumenta / susține motivat atât poziții pro cât și contra unor ipoteze de factură teoretică / practică specifice domeniul, aspecte reflectate (în particular) în:

- Capacitatea de a identifica și rezolva satisfăcător (rezonabil) subiecte de teorie din materia studiată.
- Capacitatea de a identifica instituții particulare ale dreptului penal – parte generală, de a le integra în structura unor instituții superioare (până la nivelul instituțiilor fundamentale), de a proba cunoașterea în ansamblu a definițiilor acestora, a condițiilor lor principale de existență, a clasificărilor majore prezentate în doctrină, a mecanismului generic de funcționare a acestora.
- Capacitatea de a identifica probleme necontrovertate de drept cuprinse în ipoteze de fapt expuse sub formă clară, specifică (studii de caz; spețe) și de a le soluționa (în esența lor) în mod (bine / temeinic) argumentat.
- Capacitatea de a indica soluțiile majore propuse în doctrină, ca rezolvări ale unor situații controversate recunoscute ca atare (și de a opta, ulterior – motivat - pentru una dintre acestea).
- Capacitatea de a utiliza în exprimarea orală și / sau scrisă un limbaj tehnic de specialitate corespunzător în materie juridică (în general), penală (în special) - nivelul minim admis fiind unul mediu spre ridicat;
- Capacitatea de a nu confunda instituții diferite ale dreptului, noțiuni sau entități asemănătoare sub anumite aspecte (uneori pur formale, spre ex.: după denumire), dar distincte sub alte aspecte (pe fond / substanțiale).
- Capacitatea de a susține (prezenta, expune) argumentat o idee tangențială cu materia de studiu a dreptului penal.
- Capacitatea de a dialoga / dezvolta în scris, în mod liber și avizat, pe marginea unor chestiuni din materie.
- Capacitatea de a efectua corelații între diverse cunoștințe din materie, aparținând unor stadii de predare distincte (unități, teme de studiu separate), așadar unor instituții juridico-penale diverse.
- Capacitatea de a efectua corelații între diverse cunoștințe de specialitate în materia dreptului penal și alte cunoștințe acumulate în domeniul dreptului, potrivit stadiului de promovare normal pentru poziția curentă ocupată în planul de învățământ (discipline penale studiate pe întreg parcursul ciclului de studii de licență).
- Capacitatea de a efectua corelații între diverse cunoștințe de specialitate în materia dreptului (în special a celui penal) și un set minimal necesar de informații aferent bagajului de cunoștințe generale, normal acumulate în raport de vârsta și de stadiul de pregătire curent al evaluatului.

Data completării,

**Titular de curs,
Conf. Dr. MIHAI DUNEA**

**Titular de seminar,
Conf. Dr. MIHAI DUNEA**

Data avizării în departament,

**Director de departament,
Conf. Dr. MARIUS NICOLAE BALAN**